

**GMINA
MIŁKOWICE**

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
GRZYMALIN**

**GMINA MIŁKOWICE – POWIAT LEGNICKI-
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE**

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
Grzymalin

SPIS TREŚCI

WSTĘP	3
I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA	4
1. POŁOŻENIE MIEJSCOWOŚCI	4
2. PRZYNALEŻNOŚĆ ADMINISTRACYJNA	5
3. POWIERZCHNIA MIEJSCOWOŚCI.....	6
4. LICZBA LUDNOŚCI	6
5. HISTORIA MIEJSCOWOŚCI	8
6. STRUKTURA PRZESTRZENNA MIEJSCOWOŚCI GRZYMALIN	11
II. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI.....	13
1. ZASOBY PRZYRODNICZE.....	13
2. DZIEDZICTWO KULTUROWE.....	14
3. OBIEKTY I TERENY.....	16
4. INFRASTRUKTURA SPOŁECZNA.....	16
5. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA.....	17
6. GOSPODARKA I ROLNICTWO.....	18
7. KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI.....	20
III. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA.....	21
IV. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ	23
V. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW, SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW SPOŁECZNYCH, ZE WZGLĘDU NA ICH POŁOŻENIE ORAZ CECHY FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNE	24

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI Grzymalin

WSTĘP

Procesy planowania zajmują znaczące miejsce w rozwoju lokalnym i regionalnym oraz w funkcjonowaniu instytucji i organizacji samorządowych, bowiem są one skutecznym warunkiem działania władz samorządowych, funkcjonujących w różnych dziedzinach i różnej skali. Sam proces planowania powinien zwiększać zdolności do rozpoznawania szans oraz zagrożeń i adaptowania się samorządów do coraz bardziej konkurencyjnych warunków działania.

Podstawowym elementem strategicznego planowania rozwoju samorządów są opracowania planistyczne, które pozwalają w sposób metodologiczny określić obecną sytuację podmiotu, uwypuklić obszary problemowe i przygotować odpowiednie działania zaradcze. Ma to o tyle istotne znaczenie, że w dobie szerokiego dostępu do funduszy pomocowych Unii Europejskiej tylko samorzady, które potrafią ocenić swoje zasoby i problemy oraz planować precyzyjnie swój rozwój, mają szanse na otrzymanie odpowiedniego wsparcia. Planowanie rozwoju na szczeblu sołectw zasługuje na szczególną uwagę, ponieważ uwzględnia potrzeby jakie posiada zbiorowość mniejsza niż ludność gminy czy też powiatu.

Plan Odnowy Miejscowości Grzymalin został opracowany zgodnie z rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 14 lutego 2008 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach działania „Odnowa i rozwój wsi” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013 (Dz. U. nr 38, poz. 220 z późn. zm.) oraz instrukcją zamieszczoną na stronie internetowej Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi - www.minrol.gov.pl.

Na potrzeby tego dokumentu przyjmuje się spis ludności z cenzusu czasowego 2012-2019. Dokument został sporządzony w grudniu 2012 r.

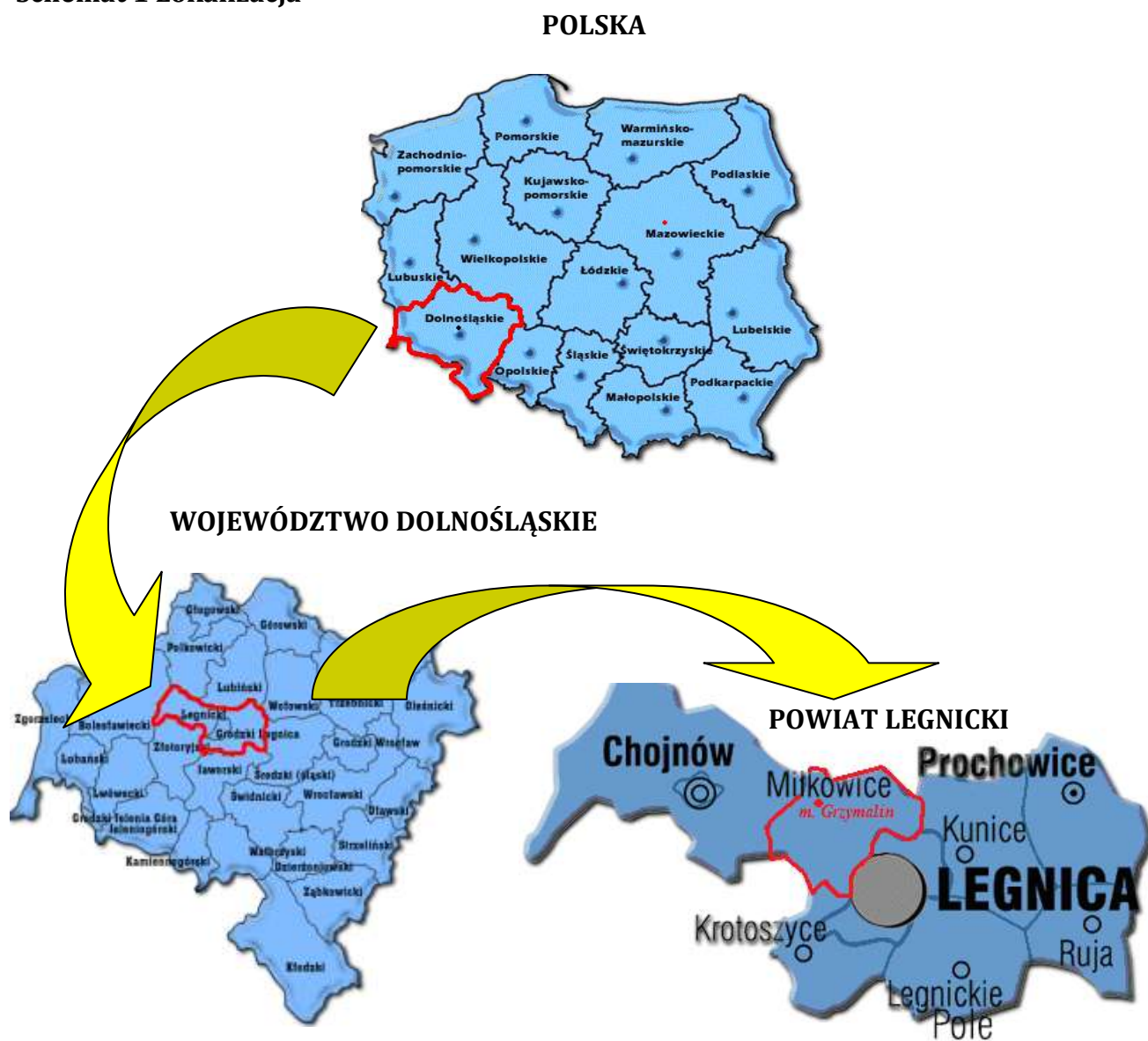

I. CHARAKTERYSTYKA MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA

1. Położenie miejscowości

Miejscowość Grzymalin położona jest w południowo – zachodniej części Polski, w środkowej części województwa dolnośląskiego i powiatu legnickiego oraz w północno – zachodniej części obszaru należącego do gminy Miłkowice, w dolinie rzeki Czarna Woda. Wieś znajduje się w odległości 100 km od miasta wojewódzkiego Wrocław, 12 km od miasta powiatowego Legnica i 4,5 km od siedziby Urzędu Gminy w Miłkowicach. Zabudowa miejscowości rozciąga się ze wschodu na zachód na przestrzeni 5 km pomiędzy dwoma kompleksami stawów rybnych.

Schemat 1 Lokalizacja

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI Grzymalin

2. Przynależność administracyjna

SOŁECTWO ⇒ GRZYMALIN
GMINA ⇒ MIŁKOWICE
POWIAT ⇒ LEGNICKI
WOJEWÓDZTWO ⇒ DOLNOŚLĄSKIE

Administracyjnie miejscowość Grzymalin jest 1 z 14 sołectw tworzących gminę wiejską Miłkowice i 1 z 132 wsi leżących w powiecie legnickim oraz 1 z 2355 wsi województwa dolnośląskiego.

Grzymalin graniczy od strony zachodniej z gminą Chojnów, od strony północnej z gminą Lubin, zaś na obszarze gminy Miłkowice miejscowość graniczy z następującymi sołectwami:

- ↪ od strony wschodniej: Głuchowice, Kochlice
- ↪ od strony południowej: Pątnówek, Jakuszów, Miłkowice

Mapa 1 Podział administracyjny gminy Miłkowice

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
Grzymalin

3. Powierzchnia miejscowości

Miejscowość Grzymalin obejmuje teren o powierzchni 12,7 km², co stanowi 14,8 % ogólnej powierzchni gminy. Biorąc pod uwagę wielkość poszczególnych sołectw gminy Miłkowice, wieś Grzymalin jest drugą co do zajmowanej powierzchni jednostką i pod względem obszaru można ją zaliczyć do miejscowości o dużej wielkości.

Tabela 1 Powierzchnia Grzymalina na tle kraju

POLSKA	312 679 km ²
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE	19 947 km ²
POWIAT LEGNICKI	744 km ²
GMINA MIŁKOWICE	86 km ²
MIEJSCOWOŚĆ GRZYMALIN	12,7 km ²

4. Liczba ludności

Na dzień 30 listopada 2012 roku w miejscowości Grzymalin zamieszkiwało 588 osób, w tym 301 mężczyzn i 287 kobiety. Stanowiło to 9,43 % ogólnej liczby mieszkańców gminy Miłkowice. W analizowanym okresie średnia gęstość zaludnienia w Grzymalinie, tj. liczba osób przypadająca na 1 km², wynosiła 46. Wynik ten jest niższy od średniej gęstości zaludnienia terenów wiejskich w Polsce (w latach 2010 – 2011 wskaźnik ten wynosił 51 osób/km²). Biorąc jednak pod uwagę gęstość zaludnienia jaką charakteryzują się tzw. „pośrednie obszary wiejskie”, tj. obszary o dużym znaczeniu rolnictwa, a do takich wsi należy zaliczyć Grzymalin, jest to wynik typowy.

Tabela 2 Liczba ludności

POLSKA	38 538 447*
WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE	2 916 577*
POWIAT LEGNICKI	54 744*
GMINA MIŁKOWICE	6 235 **
MIEJSCOWOŚĆ GRZYMALIN	588 **

* stan na 31.XII.2011 r.

** stan na 30.11.2012 r.

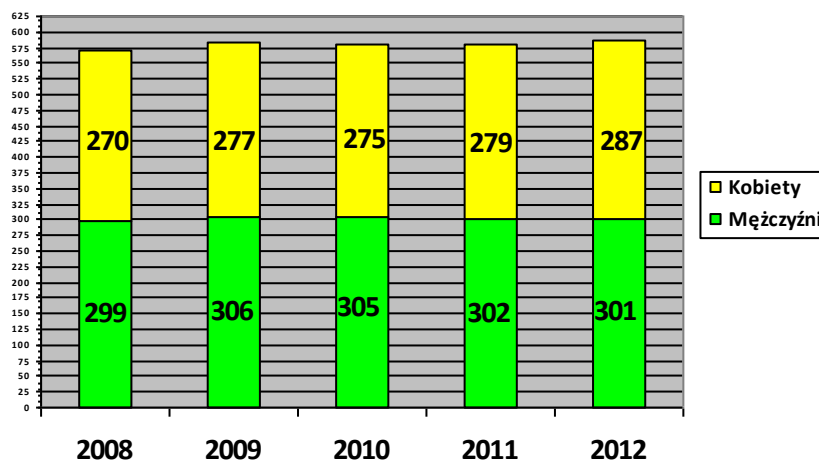
Sytuację demograficzną wsi Grzymalin można uznać za względnie stabilną, gdyż od kilku lat zaznacza się nieduży trend wzrostowy liczby mieszkańców. Na przestrzeni ostatnich pięciu lat liczba stałych mieszkańców wzrosła z 569 do 588 osób, w tym z 299

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
Grzymalin

do 301 mężczyzn i z 270 do 287 kobiet. Spowodowane jest to głównie dwoma czynnikami: dodatnim przyrostem naturalnym oraz napływem ludności związanym z osiedlaniem się nowych mieszkańców.

**Wykres 1 Liczba mieszkańców Grzymalina
w latach 2008 – 2012**

Z danych statystycznych dotyczących stałych mieszkańców według wieku i płci dla wsi Grzymalin wynika, iż ludność w wieku przedprodukcyjnym, produkcyjnym i poprodukcyjnym stanowi odpowiednio 20 %, 67 % i 13 % ogółu mieszkańców Grzymalina.

Tabela 3 Statystyka stałych mieszkańców według wieku i płci dla wsi Grzymalin (wg stanu na dzień 30.11.2012 r.)

Wyszczególnienie	Mężczyzn	Kobiet	Razem
Wiek przedprodukcyjny: od 0 do 17 lat	71	46	117
Wiek produkcyjny: mężczyźni od 18 do 64 lata kobiety od 18 do 59 lat	214	182	396
Wiek poprodukcyjny: mężczyźni 65 lat i więcej kobiety 60 lat i więcej	16	59	75
Razem	301	287	588

Wieś charakteryzuje dość wysoki odsetek ludzi w wieku od 18 – 64 roku życia, co stanowi atut, gdyż osoby w tym wieku są zazwyczaj aktywne zawodowo. Pozytywnym zjawiskiem jest także wyższy procent ludność w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do ludność w wieku poprodukcyjnym. Stąd wniosek, iż

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI Grzymalin

sytuacja demograficzna miejscowości jest korzystna dla jej rozwoju. Natomiast za niesprzyjający należy uznać stan utrzymującej się deformacji struktury polegający na niedoborze kobiet w stosunku do liczby mężczyzn.

5. Historia miejscowości

a) Znaczenie i pochodzenie nazwy wsi

Niemiecką nazwę Langenwalde „długi las” Komisja Urzędu Rady Ministrów zastąpiła nazwą dzierżawczą od nazwiska Grzymała.

b) Historia wsi i dóbr

1337 r. - Pierwsze wzmianki o wsi jako o miejscu określanym „zu Waldau”.

1354 r. - 15 lipca tego roku Wenzel sprzedaż Anestoriusowi z Florencji 6 dużych włók (Sechs Huben, potem: sechs Hufen) lasu z Merkel od granicy Lichtenberga aż do Głuchowic z prawem założenia tam folwarku oraz z prawem do odstrzału i wypasu.

1399 r. - W akcie notarialnym z dnia 3 listopada wspomniany jest proboszcz kościoła w Langewalde, Jacobus Szodri.

1523 r. - Budowa pierwszego kościoła ewangelickiego z drewna.

1611 r. - Budowa drugiego budynku kościoła z wieżą.

1739 r. - Wieś podzielona jest na części (od zachodu): Ober-, mittel-, nieder-Langenwaldau oraz sechs Hübner (pisownia zgodna z oryginałem). W Ober- istnieje kościół, w nieder - sechs Hübner - siedziba szlachecka oraz młyn.

od 1909, 1917 r. – Sechshufen - Langenwaldau wraz z Kochlicami i Głuchowicami stanowią tzw. Fideikommiß - herrschaft Kuchelberg.

1911 r. - Miejscowość podzielona administracyjnie na trzy części: Niederlangenwaldau, Oberlangenwaldau, w którym znajdował się folwark oraz Sechshufen Langenwaldau. Kościół jest murowany, ale przystawiona doń dzwonnica jest drewniana. W kościele znajduje się wiele starych nagrobków.

c) Rozwój układu przestrzennego miejscowości

1739 r. Niezwykle wydłużona miejscowość przebiegająca ze wschodu na zachód i tam skręcająca ku północy. Wieś podzielona jest na części (od zachodu): *Ober - , mittel-, nieder-Langenwaldau*; na wschodnim krańcu: *sechs Hübner* (pisownia

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI Grzymalin

zgodna z oryginałem). W *Ober-* zaznaczony jest kościół, w *nieder - sechs Hübner* siedziba szlachecka. Na południe od wsi przepływa *Schwartz Wasser* - Czarna Woda. Na południe od *Nieder L.* usytuowany jest na tej rzeczce młyn.

1823 r. Wydłużona jednodrożnica podzielona na części: *Ober-* i *Nieder-Langenwaldau*; część wschodnia nosi nazwę *Sechshufen*.

Ober-Langenwaldau.

Część wsi o najgęstszej zabudowie. Przy skręcie wiejskiej drogi na północ, po południowej stronie tej drogi znajdują się dwa średniej wielkości stawy o nieregularnej linii brzegowej. Po zachodniej stronie odcinka drogi biegnącego bezpośrednio na północ usytuowane są trzy inne stawy (prawdopodobnie sztuczne) o regularnej linii brzegowej. Największy z nich nosi nazwę *Stock*. Oddzielone są od siebie jedynie gołbami.

Zabudowa usytuowana jest przy głównej drodze wiejskiej poza dwoma wyjątkami znacznie większym od pozostałych gospodarstwem - folwarkiem oraz zabudową zlokalizowaną na południe od stawów naturalnych. Zabudowa ta, składająca się z pojedynczych domów dość gęsto rozmieszczonych, usytuowana jest przy drodze, która jednak nie łączy się z główną, wiejską drogą, lecz dochodzi do obecnych Niedźwiedzic. Folwark, położony po północnej stronie wiejskiej drogi w pobliżu zakrętu na północ tworzą budynki otaczające prawie owalny majdan. Przy odcinku drogi, biegnącym na północ, zabudowa ma znacznie mniejszą intensywność. Poza pojedynczymi gospodarstwami wyróżnia się kolonia identycznie oznaczonych na mapie, regularnie rozmieszczonych po zachodniej stronie drogi pojedynczych budynków. W środkowej części *Ober-Langenwaldau*, po północnej stronie drogi usytuowany jest kościół wraz z niewielkim otoczeniem. Pozostała zabudowa wiejska *Ober L.* jest w większości zagrodowa, usytuowana szczytowo do drogi i nieregularnie rozmieszczona, choć miejscami dość zwarta.

Na północ od tej części wsi zlokalizowana jest cegielnia i domy związane z gospodarką leśną.

Nieder-Langenwaldau.

Ta część Grzymalina ma charakter zdecydowanie wsi jednodrożnej z nieregularną zabudową, jedynie miejscami zwartą, w większości usytuowaną szczytowo. Wyróżniają

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI Grzymalin

się trzy zagrody położone na południe od wiejskiej drogi, większe od pozostałych i wyraźnie wyodrębnione. Jedno z nich zlokalizowane jest bezpośrednio nad rzeczką Czarna Woda *Schwarz Wasser*. Prawdopodobnie jest to młyn wodny, wymieniany w źródłach w 1845 r.

Sechshufen-Langenwaldau.

Tak oznaczony jest wschodni kraniec wsi. W części zachodniej *Sechshufen* czytelny jest zarys nawsia. Zabudowa tej części Grzymalina jest nieregularna, złożona z zagród i pojedynczych budynków, niezbyt gęsta. Na wschód od Grzymalina znajduje się staw, oddzielony od wsi (tj. po zachodniej stronie) groblą. Podpisany jest Gr. T.

1936 r. Miejscowość podzielona jest na dwie jednostki: *Ober- i Nieder- Langenwaldau.*

Niezwykle rozciągnięta wieś, której zasadniczą oś komunikacyjną tworzy droga, przebiegająca ze wschodu na zachód i w zachodniej części skręcająca na północ. Przed skretem odchodzi przecznica, która po zatoczeniu łuku kieruje się na zachód. Brak jest naturalnych stawów, istniejących w 1823 r. między tą drogą a główną drogą wiejską. Nieco na wschód od tak powstałego rozwidlenia, po północnej stronie głównej drogi wiejskiej usytuowany jest folwark. Zabudowa zgrupowana wokół czworobocznego majdanu z owalnym oczkiem wodnym. Zabudowania otacza wąski pas ogrodów, poszerzony nieco ku zachodowi i przechodzący w części południowo -zachodniej w niewielki teren parkowy. W środkowej części wsi, po południowej stronie wiejskiej drogi, znajduje się drugi folwark. Jego układ nie jest czytelny - brak wyraźnego majdanu. Zabudowa wiejska nieregularna, miejscami zwarta, w większości zagrodowa. Przy wschodnim krańcu wsi czytelne dwie duże zagrody - pozostałe są znacznie mniejsze. Większość zagród usytuowana bezpośrednio przy drodze wiejskiej, czasem przy przecznicach. W zachodniej części wsi, przy odcinku drogi skierowanym na północ, po jego zachodniej stronie znajdują się 4 zarośnięte zbiorniki wodne.

Stan zachowania układu przestrzennego - Utrzymany jest zasadniczy układ wsi oraz charakter jej zabudowy.

Zdjęcie 1 Grzymalin (Langenwaldau)
piekarnia, zajazd, kościół z plebanią, poczta
1900-1915

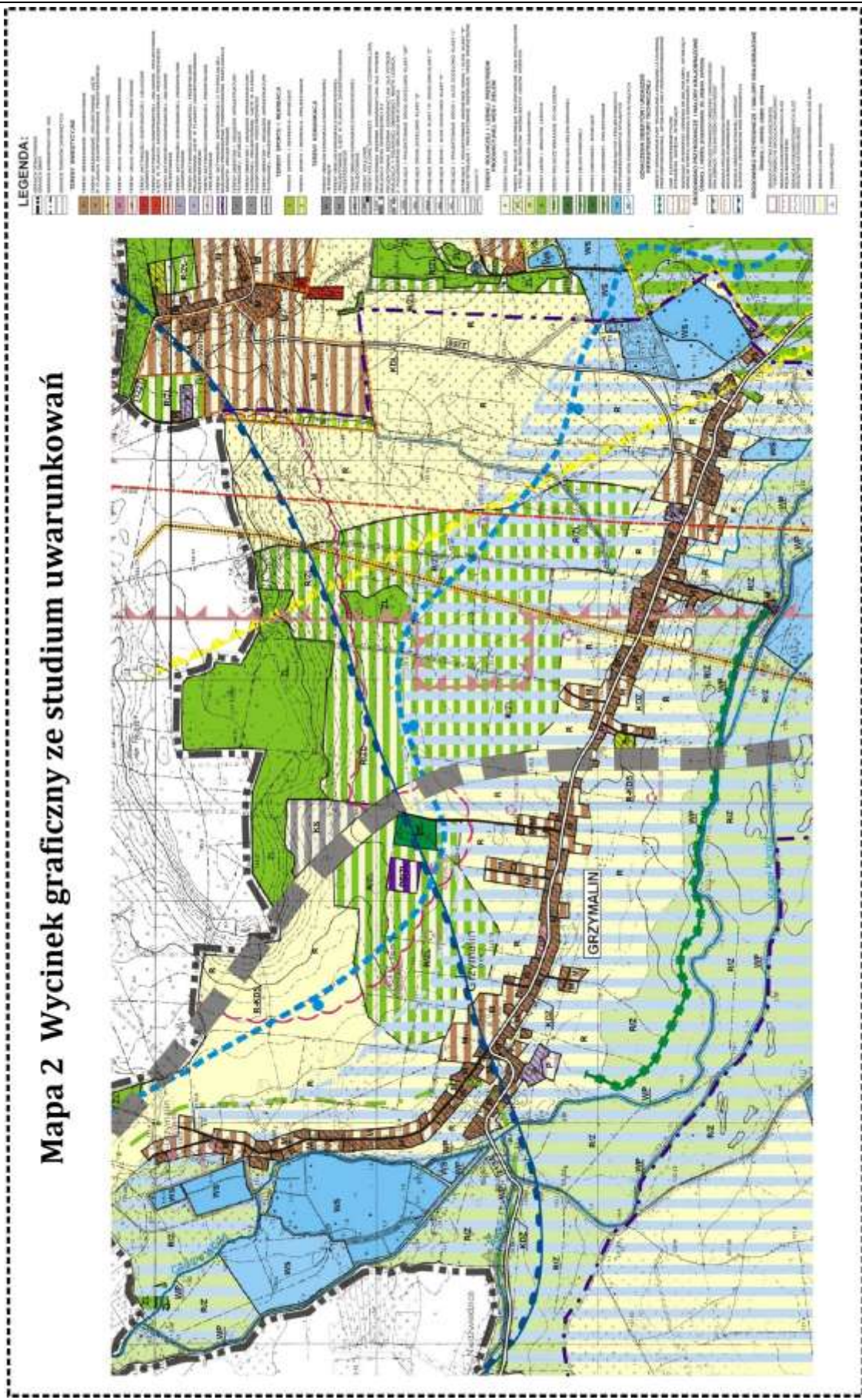

6. Struktura przestrzenna miejscowości Grzymalin

Grzymalin leży w północno – zachodniej części gminy Miłkowice i rozciąga się na przestrzeni 5 km pomiędzy dwoma kompleksami stawów rybnych. Położona w płaskim terenie niezwykle rozciągnięta ze wschodu na zachód jednodrożnica, w części zachodniej rozwidlająca się, od rozwidlenia główna droga skręca na północ.

Zabudowa w większości zagrodowa, lokalizowana nieregularnie większymi skupiskami, pomiędzy którymi są duże obszary słabo, albo w ogóle nie zabudowane. Najintensywniej zainwestowany obszar położony jest na wschód i zachód od rozwidlenia dróg. Tutaj także, po północnej stronie drogi usytuowany jest kościół otoczony przez dawny cmentarz. Bezpośrednio w pobliżu rozwidlenia, po północnej stronie drogi i odsunięty nieco od niej zlokalizowany jest dawny folwark. Prostokątny majdan z trzech stron otaczają budynki. Obecnie nie odznaczają się one wartościami zabytkowymi.

Drugie co do wielkości i intensywności zgrupowanie zabudowy położone jest we wschodniej części wsi. Zabudowa jedno - i dwukondygnacyjna, zagrodowa.

II. INWENTARYZACJA ZASOBÓW SŁUŻĄCYCH ODNOWIE MIEJSCOWOŚCI

1. Zasoby przyrodnicze

Na terenie obrębu miejscowości Grzymalin nie występują obszary przyrodnicze prawnie chronione. Do najcenniejszych terenów proponowanych i zasługujących na ochronę ze względu na swoje walory krajobrazowe i przyrodnicze możemy zaliczyć:

a) stawy „Grzymalin”

Stawy o powierzchni ok. 50 ha, są największym obszarem wodnym w gminie Miłkowice. Przylegają w większości do północno - zachodniej części wsi Grzymalin. Kompleks tworzy ok. 20 stawów. Wokół stawów rosną wysokie szuwary, tworzące pasy o różnej szerokości. Na największym z nich, o powierzchni 15 ha, znajdują się dwa płyty szuwarów trzcinowych położonych na otwartej wodzie, z których jeden porasta niewielką wyspę. Na terenie stawów gniazduje m. in.: bąk, gęgawa, krakwa, łabędź niemy i błotniak stawowy. W sąsiedztwie stawów znajduje się stanowisko lęgowe żurawia. Oprócz wymienionych ptaków gnieźdzą się tu także bardziej pospolite gatunki wodno - błotne. Na terenie stawów lęgi mają również inne gatunki rzadkich zwierząt. Należą do nich m.in. rzekotka drzewna, jenot, borsuk, wydra, gronostaj, karczownik, rzesorek rzeczka, zaskroniec zwyczajny.

Zdjęcie 2 Jeden ze stawów w Grzymalinie

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI Grzymalin

b) dolina rzeki "Czarna Woda"

Na terenie sołectwa Grzymalin wzdłuż jego zachodnich i południowych obszarów rozciąga się dolina "Czarnej Wody". Czarna Woda jest lewobrzeżnym dopływem Kaczawy i choć na tym odcinku nie jest objęta ochroną prawną to stanowi dla wsi walor krajobrazowy i przyrodniczy. Na cieku występują licznie progi i kaskady wodne, wzdłuż brzegów rzeki a także na terenach przyległych znajdują się stanowiska cennych gatunków fauny i flory.

c) zbiorowiska leśne

Grzymalin na tle innych miejscowości gminy wyróżnia się niskim wskaźnikiem lesistości wynoszącym 4,4% powierzchni obrębu. Kompleksy leśne występują głównie na północy i wschodzie sołectwa. Z najcenniejszych gatunków roślin na tym obszarze możemy wymienić m.in.: dąb szypułkowy, wierzba szara, olsza czarna, chrobotek reniferowy, oman wierzbolistny, jermianka większa, goździk kropkowany, pierwiosnka wyniosła, kalina koralowa.

d) pomniki przyrody

Dotychczas na obszarze miejscowości zarejestrowano 3 pomniki przyrody, są to trzy dęby szypułkowe o obwodzie: 350, 490, 600 cm.

2. Dziedzictwo kulturowe

Na terenie Grzymalina występuje kilka obiektów zewidencjonowanych w rejestrze zabytków. Poniższa tabelka przedstawia ewidencję budynków oraz zabudowań, wpisanych na listę Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, które podlegają jego nadzorowi.

Tabela 4 Wykaz zabytków na terenie miejscowości Grzymalin

Lp.	Obiekt	Lokalizacja	Data powstania
1.	Kościół pw. Matki Bożej Szkaplerznej	Grzymalin	k. XVIII w.
2.	Cmentarz przykościelny	Grzymalin	k. XIV w.
3.	Cmentarz parafialny	Grzymalin	ok.1882 r.
4.	Zespół mieszkalno - gospodarczy: a\ budynek mieszkalny b\ stajnia	Grzymalin nr 4	k. XIX w.
5.	Budynek mieszkalny	Grzymalin nr 18	k. XIX w.

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
Grzymalin**

6.	Zespół mieszkalno - gospodarczy: a\ budynek mieszkalny b\ obora	Grzymalin nr 38	k. XIX w.
7.	Zespół mieszkalno - gospodarczy: a\ budynek mieszkalny (nowy tynk, nowe okna, zniesiony detal) b\ stajnia c\ stodoła	Grzymalin nr 69	k. XIX w.
8.	Zespół mieszkalno - gospodarczy: a\ budynek mieszkalny b\ budynek gospodarczy	Grzymalin nr 74	k. XIX w.
9.	Budynek mieszkalno - gospodarczy (szachulcowy)	Grzymalin nr 86	2 poł. XIX w.
10.	Budynek mieszkalny	Grzymalin nr 90	k. XIX w.
11.	Budynek mieszkalny (nowy tynk, nowe okna, brak detalu)	Grzymalin nr 98	k. XIX w.
12.	Budynek mieszkalny	Grzymalin nr 103	k. XIX w.

Zdjęcie 3 Kościół pw. Matki Bożej Szkaplerznej

Ponadto w miejscowości można natknąć się na obiekty o wartości historycznej. W pobliżu kościoła stoi ruina pomnika ku czci poległych w I wojnie światowej. Obecnie ma on zniszczoną kolumnę, na której pierwotnie stała postać orła. Przy drodze głównej w Grzymalinie znajduje się także pomnik poświęcony żołnierzom 7 Dywizji Piechoty II Armii Wojska Polskiego. Obiekt powstał w 1973 r. w trzydziestą rocznicę powstania Ludowego Wojska Polskiego.

**Zdjęcie 4 Pomnik ku czci poległych
w I wojnie światowej**

**Zdjęcie 5 Pomnik poświęcony
żołnierzom 7 Dywizji Piechoty II Armii
Wojska Polskiego**

3. Obiekty i tereny

Na terenie miejscowości Grzymalin nie ma takich obiektów jak: rynek, park, skwer czy ścieżka rowerowa. Na uwagę zasługują natomiast opisane wyżej stawy, gdyż biorąc pod uwagę ich walory przyrodnicze mogłyby one, obok funkcji hodowlanej, rozwijać się w kierunku rekreacyjno - wypoczynkowym. Wieś dysponuje także boiskiem sportowym do piłki nożnej o nawierzchni trawiastej, które wykorzystywane jest zarówno do uprawiania sportu jak i organizowania festynów plenerowych.

Zdjęcie 6 Boisko sportowe

4. Infrastruktura społeczna

Sołectwo dysponuje bardzo ubogą infrastrukturą społeczną. Większość swoich potrzeb socjalnych, oświatowych i kulturalnych mieszkańcy Grzymalina zaspokajają korzystając z placówek zlokalizowanych w pobliskich miejscowościach (głównie w Miłkovicach).

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI Grzymalin

Jedynym obiektem społecznym o charakterze kulturalnym jest świetlica wiejska. Budynek ten składa się z dwóch segmentów: części świetlicowej z zapleczem socjalno – sanitarnym oraz remizy strażackiej, która została dobudowana do świetlicy jako pomieszczenie służące do garażowania dwóch samochodów przeciwpożarowych. Obecnie budynek ten jest w bardzo złym stanie technicznym i aby umożliwić mieszkańcom dalsze korzystanie ze świetlicy należy przeprowadzić prace remontowe.

5. Infrastruktura techniczna

⇒ **Infrastruktura drogowa:**

Przez miejscowość Grzymalin przebiegają drogi publiczne: powiatowe i droga gminna, w tym:

- droga powiatowa Nr 2194D, relacji Rzeszotary – Grzymalin – Niedźwiedzice, o nawierzchni bitumicznej, długość drogi w terenie zabudowanym wsi to ok. 4 km, stan nawierzchni – dobry,
- droga powiatowa Nr 2208D, relacji Grzymalin - Głuchowice, o nawierzchni gruntowej, długość ok. 2,5 km, stan nawierzchni – zły,
- droga gminna Nr 104475D (Błotna), długość drogi ok. 1,6 km, w tym o nawierzchni bitumicznej ok. 0,6 km, stan nawierzchni – dostateczny,
- pozostałe drogi są drogami wewnętrznymi lub drogami dojazdowymi do gruntów rolnych o nawierzchni bitumicznej (ok. 0,6 km), tłuczniowej lub gruntowej.

⇒ **Infrastruktura wodno – kanalizacyjna:**

- Grzymalin posiada sieć wodociągową i kanalizację sanitarną. Eksploatacją infrastruktury wodno - kanalizacyjnej zajmuje się Gminny Zakład Gospodarki Komunalnej w Miłkowicach.

⇒ **Gospodarka odpadami**

- mieszkańcy gromadzą odpady komunalne w pojemnikach przydomowych, które opróżniane są przez wyspecjalizowane podmioty posiadające zezwolenie, na terenie miejscowości prowadzona jest także selektywna zbiórka odpadów.

⇒ **Telekomunikacja**

- mieszkańcy Grzymalina mają dostęp do infrastruktury telekomunikacyjnej kablowej i komórkowej.

⇒ **Zaopatrzenie w energię elektryczną**

- przez obszar Grzymalina z południa na północ tranzytowo przebiega linia wysokiego napięcia 110 kV. Sama miejscowość zasilana jest w energię elektryczną liniami średniego napięcia 20 kV do stacji transformatorowych 20kV/0,4 kV.

⇒ **Zaopatrzenie w ciepło**

- na terenie miejscowości brak jest scentralizowanego systemu ciepłowniczego. Większość potrzeb cieplnych gospodarstw domowych pokrywana jest z lokalnych kotłowni na paliwo stałe.

⇒ **Zaopatrzenie w gaz**

- na terenie miejscowości brak jest infrastruktury gazowej, mieszkańcy korzystają z gazu butlowego propan – butan.

6. Gospodarka i rolnictwo

Większość mieszkańców Grzymalina to rolnicy. Sporą część stanowią także pracownicy zakładów i firm znajdujących się zarówno w samej miejscowości jak i w pobliskiej Legnicy. Część mieszkańców dojeżdża do pracy także do Chojnowa, Lubina oraz okolicznych miejscowości.

a) działalność gospodarcza

Zgodnie z raportem z Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej z 21.11.2012 r. na terenie miejscowości Grzymalin zarejestrowanych było 30 przedsiębiorców. Przeważająca większość firm posiada zasięg lokalny. Działalność prowadzona jest głównie w branży handlowo – usługowej. Największym powodzeniem cieszą się usługi ogólnobudowlane i transportowe.

b) gospodarstwa rolne

W wyniku korzystnych uwarunkowań glebowych i klimatycznych dominującą gałęzią działalności gospodarczej jaka się tu rozwinęła jest działalność rolnicza. Jednak zdecydowana większość indywidualnych gospodarstw rolnych to gospodarstwa małe o średniej powierzchni ok. 7 ha. Rolnicy zajmują się głównie uprawą zbóż, roślin okopowych a także hodowlą trzody chlewnej. Występujące tu użytki rolne stanowią ok. 78 % powierzchni sołectwa Grzymalin. Część terenów na zachodzie i wschodzie obrębu stanowią stawy rybne, gdzie hodowcy specjalizują się głównie w hodowli karpia.

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
Grzymalin**

Tabela 5 Struktura wykorzystania gruntów w Grzymalinie

Wyszczególnienie	Powierzchnia w ha	Udział % w ogólnej powierzchni
Grunty orne	488,46	38,44
Sady	0,44	0,03
Łąki	355,40	27,97
Pastwiska	152,49	12
Razem użytki rolne	996,79	78,44
Lasy i zadrzewienia	90,46	7,12
Wody	101,98	8,03
Tereny zabudowane	30,06	2,37
Drogi	39,17	3,08
Nieużytki	3,19	0,25
Pozostałe	9,04	0,71
Ogółem powierzchnia	1270,69	38,44

Pod względem jakości środowiska glebowego wyraźnie przeważają grunty klasy IV zaliczane do gruntów średniej jakości.

Tabela 6 Klasy bonitacyjne gruntów ornych w Grzymalinie

Klasa	Powierzchnia w ha	Udział w % ogólnej powierzchni
III a	31,66	6,48
III b	21,33	4,37
IV a	99,90	20,45
IV b	163,75	33,52
V	160,76	32,91
VI	11,06	2,27
Ogółem	488,46	100

7. Kapitał społeczny i ludzki

Różnego rodzaju inicjatywy jak również problemy związane z funkcjonowaniem miejscowości rozpatrywane są przez mieszkańców na zebraniach wiejskich zwoływanych przez sołtysa. Powołana przez mieszkańców jest także Rada Sołecka jako organ opiniotawczo-doradczy.

W Grzymalinie istnieje także Ochotnicza Straż Pożarna. Została założona w 1946 r. Jako jednostka operacyjno – techniczna podejmuje działania w zakresie czynności ratowniczo – gaśniczych w czasie pożarów oraz ratownictwa powodziowego i nawodnego. Jednostka dysponuje dwoma samochodami ratowniczo – gaśniczymi (lekkim i średnim).

Ponadto na terenie wsi działa Stowarzyszenie Wsi Grzymalin, które oficjalnie zostało zarejestrowane 17.07.2012 r. w Krajowym Rejestrze Sądowym. Stowarzyszenie wyznaczyło sobie między innymi następujące cele statutowe:

- wszechstronny rozwój i odnowa wsi Grzymalin,
- równouprawnienie i aktywizacja zawodowa kobiet,
- rozwój wielofunkcyjny terenów wiejskich,
- działania w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży pochodzących z obszarów wiejskich,
- działalność wspomagająca rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- integrowanie społeczeństwa gminy w poczuciu patriotyzmu, demokracji i tolerancji,
- podtrzymywanie tradycji narodowej, pielęgnowanie polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej, kulturowej,
- działania wspomagające rozwój kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji,
- propagowanie zdrowego stylu życia wśród mieszkańców wsi,
- działania na rzecz podnoszenia świadomości ekologicznej,
- działania w zakresie upowszechniania turystyki, kultury fizycznej i sportu

Warto zaznaczyć, iż mimo krótkiego stażu stowarzyszenie prężnie działa organizując różnego rodzaju spotkania i warsztaty.

III. OCENA MOCNYCH I SŁABYCH STRON MIEJSCOWOŚCI, W KTÓREJ BĘDZIE REALIZOWANA OPERACJA

Efektywną metodą identyfikacji słabych i silnych stron miejscowości oraz badania szans i zagrożeń, jakie stoją przed miejscowością jest analiza SWOT. Zawiera ona określenie czterech grup czynników:

- „**mocnych stron**” - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią silne strony miejscowości i które należy wykorzystać sprzyjąc będą jej rozwojowi (utrzymać je jako mocne, i na których należy oprzeć jej przyszły rozwój);
- „**słabych stron**” - uwarunkowań wewnętrznych, które stanowią słabe strony miejscowości i które nie wyeliminowane utrudniać będą jej rozwój (ich oddziaływanie należy minimalizować);
- „**szans**” - uwarunkowań zewnętrznych, które nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności wiejskiej, ale które mogą być traktowane jako szanse i przy odpowiednio podjętych przez nią działaniach, wykorzystane jako czynniki sprzyjające rozwojowi miejscowości;
- „**zagrożeń**” - uwarunkowań zewnętrznych, które także nie są bezpośrednio zależne od zachowania społeczności wiejskiej, ale które mogą stanowić zagrożenie dla jej rozwoju. Przedstawiona poniżej analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń jest syntezą działań poszczególnych obszarów życia społeczno-gospodarczego miejscowości.

Analiza SWOT jest kontynuacją i podsumowaniem diagnozy stanu miejscowości i w niej znajduje uzasadnienie wykonanie niezbędnych inwestycji. Przeprowadzenie analizy SWOT jest jednym z elementów umożliwiających podjęcie prawidłowej decyzji na podstawie posiadanych informacji oraz uzyskanie obiektywnej oceny.

S (*Strengths*) – **mocne strony**: wszystko to, co stanowi atut, przewagę miejscowości

W (*Weaknesses*) – **słabe strony**: wszystko to, co stanowi słabość, barierę w miejscowości

O (*Opportunities*) – **szanse**: wszystko, co stwarza dla miejscowości szansę korzystnej zmiany

T (*Threats*) – **zagrożenia**: wszystko, co stwarza dla miejscowości niebezpieczeństwo zmiany niekorzystnej

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
Grzymalin**

Tabela 7 Analiza SWOT

Mocne Strony	Słabe Strony
<ul style="list-style-type: none"> ☞ Walory przyrodnicze i krajobrazowe (stawy rybne, kompleksy leśne, dolina rzeki "Czarnej Wody") ☞ Doskonałe warunki do aktywnego wypoczynku w naturalnym otoczeniu ☞ Rozwijające się budownictwo jednorodzinne ☞ Wysoki odsetek osób w wieku produkcyjnym ☞ Prężnie działające organizacje pozarządowe (OSP i Stowarzyszenie Wsi Grzymalin) ☞ Dobra jakość gleb ☞ Brak zakładów produkcyjnych zanieczyszczających środowisko ☞ Infrastruktura techniczna: wieś posiada sieć wod - kan, elektryczną, telefoniczną 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Brak infrastruktury społecznej ☞ Zły stan techniczny świetlicy wiejskiej ☞ Zły stan boiska sportowego ☞ Zły stan techniczny części dróg ☞ Brak bazy agroturystycznej ☞ Zły stan techniczny części budynków i ich estetyka ☞ Pogarszający się stan techniczny obiektów zabytkowych ☞ Brak ścieżek rowerowych ☞ Brak szlaków pieszych ☞ Niewystarczające oświetlenie miejscowości ☞ Niewykorzystanie potencjału ludzkiego ☞ Wysokie bezrobocie

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> ☞ Możliwość pozyskania funduszy zewnętrznych (krajowych i zagranicznych) na rozwój miejscowości ☞ Sprzyjająca polityka regionalna ukierunkowana na wsparcie obszarów wiejskich i oddolnych inicjatyw ☞ Przebudowa świetlicy wiejskiej ☞ Poprawa estetyki i wizerunku wsi ☞ Moda na spędzanie czasu wolnego lub zamieszkanie na wsi ☞ Rozwój agroturystyki ☞ Rozwój infrastruktury rekreacyjnej i turystycznej ☞ Aktywny udział mieszkańców w życiu wsi 	<ul style="list-style-type: none"> ☞ Niebezpieczeństwo niepełnego wykorzystania szans jakie dają środki UE ☞ Brak wystarczających środków własnych na poziomie wsi, na inicjatywy społeczne ☞ Spadek poziomu życia mieszkańców spowodowany brakiem inwestycji w infrastrukturę społeczną ☞ Bezrobocie strukturalne ☞ Silna konkurencja ościennych miejscowości ☞ Brak skutecznej promocji wsi ☞ Migracja młodzieży związana z edukacją i poszukiwaniem pracy ☞ Zawile i niestabilne prawo

**PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI
Grzymalin**

**IV. OPIS PLANOWANYCH ZADAŃ INWESTYCYJNYCH I PRZEDSIĘWZIĘĆ
AKTYWIZUJĄCYCH SPOŁECZNOŚĆ LOKALNĄ**

Wykaz planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną został przygotowany w oparciu o sugestie mieszkańców i wyniki analizy SWOT.

Tabela 8 Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną

Lp.	Nazwa inwestycji / przedsięwzięcia	Cel inwestycji / przedsięwzięcia	Przeznaczenie	Szacunkowy koszt	Źródło finansowania	Planowany termin realizacji
1	Doposażenie świetlicy	możliwość organizowania spotkań, integracja mieszkańców	mieszkańcy, organizacje wiejskie	8.547 zł	Środki własne: 2.564 zł Dotacje: 5.983 zł (UE - PROW)	2012-2013
2	Przebudowa i nadbudowa budynku świetlicy i remizy strażackiej OSP w Grzymalinie	wzmocnienie funkcji społeczno - kulturalnej świetlicy wiejskiej oraz stworzenie obiektu sprzyjającego aktywizacji mieszkańców	miejsce spotkań mieszkańców i organizacji wiejskich	717.322 zł	Środki własne: 297.757 zł Dotacje: 419.565 zł (UE - PROW)	2013-2014
3	Budowa sieci wodociągowej i kanalizacyjnej dla zespołu domków jednorodzinnych	dostawa wody do nowych zabudowań	nowi mieszkańcy	1.000.000 zł	Środki własne: 862.000 zł Dotacje: 138.000 zł (WFOŚ)	2013-2014
4	Przebudowa boiska sportowego na boisko wielofunkcyjne	poprawa warunków aktywnego spędzania czasu wolnego	świadczenie usług sportowo - rekreacyjnych dla mieszkańców	400.000 zł	Środki własne: 120.000 zł Dotacje: 280.000 zł (UE)	2015
5	Budowa hydroforni wraz ze zbiornikiem	dostarczanie wody o odpowiedniej ilości	mieszkańcy	700.000 zł	Środki własne: 300.000 zł Pożyczka: 400.000 zł (WFOŚ)	2016
6	Rozbudowa oświetlenia miejscowości	poprawa bezpieczeństwa mieszkańców i użytkowników dróg	mieszkańcy i użytkownicy dróg	50.000 zł	Środki własne: 50.000 zł	2016
7	Budowa szlaku pieszego	podniesienie atrakcyjności turystycznej miejscowości i stworzenie infrastruktury do aktywnego wypoczynku i rekreacji	mieszkańcy i turyści	200.000 zł	Środki własne: 80.000 zł Dotacje: 120.000 zł (UE)	2017
8	Budowa chodnika przy drodze powiatowej	podniesienie atrakcyjności turystycznej i estetyki miejscowości	mieszkańcy i turyści	800.000 zł	Środki własne: 240.000 zł Dotacje: 560.000 zł (UE)	2017
9	Utworzenie skweru (deptaka) wraz z wieżą widokową	podniesienie atrakcyjności turystycznej miejscowości i stworzenie infrastruktury do aktywnego wypoczynku i rekreacji	mieszkańcy i turyści	300.000 zł	Środki własne: 90.000 zł Dotacje: 210.000 zł (UE)	2018
10	Rekonstrukcja pomnika ku czci poległych w I wojnie światowej	upamiętnienie miejsc historycznych, poprawa estetyki wsi	mieszkańcy i turyści	200.000 zł	Środki własne: 80.000 zł Dotacje: 120.000 zł (UE)	2018
11	Remont dróg wewnętrznych	Poprawa infrastruktury komunikacyjnej oraz bezpieczeństwa użytkowników	mieszkańcy i użytkownicy dróg	800.000 zł	Środki własne: 200.000 zł Dotacje: 600.000 zł (UMWD)	2019
12	Budowa ścieżki rowerowej	podniesienie atrakcyjności turystycznej miejscowości i stworzenie infrastruktury do aktywnego wypoczynku i rekreacji	mieszkańcy i turyści	700.000 zł	Środki własne: 210.000 zł Dotacje: 490.000 zł (UE)	2019

**V. OPIS I CHARAKTERYSTYKA OBSZARÓW O SZCZEGÓLNYM
ZNACZENIU DLA ZASPOKOJENIA POTRZEB MIESZKAŃCÓW,
SPRZYJAJĄCYCH NAWIĄZYWANIU KONTAKTÓW SPOŁECZNYCH, ZE
WZGLĘDU NA ICH POŁOŻENIE ORAZ CECHY FUNKCJONALNO –
PRZESTRZENNE**

Wieś Grzymalin jest tzw. ulicówką i w związku z tym nie posiada typowego centrum w postaci placu. Zwarta zabudowa skoncentrowana jest po obu stronach głównego ciągu komunikacyjnego (droga powiatowa nr 2194D).

Naturalnym efektem tego typu zagospodarowania przestrzennego wsi jest uznawanie terenu położonego wzdłuż drogi powiatowej nr 2194D, na długości około 1 km, za obszar wyróżniający się pod kątem zaspokajania potrzeb mieszkańców i sprzyjający nawiązywaniu kontaktów społecznych. Przy przedmiotowej drodze znajdują się między innymi takie obiekty jak:

- Kościół pw. Matki Bożej Szkaplerznej wraz z cmentarzem,
- Świetlica wiejska i remiza,
- Boisko sportowe.

Wskazany fragment wsi poprzez cechy funkcjonalne jest zatem miejscem codziennych spotkań lokalnej społeczności, co sprzyja nawiązywaniu bliższych więzi oraz pobudzaniu aktywności mieszkańców.

SPIS TABEL, ZDJĘĆ, MAP I SCHEMATÓW

Schemat 1 Lokalizacja	4
Mapa 2 Podział administracyjny gminy Miłkowice	5
Tabela 1 Powierzchnia Grzymalina na tle kraju	6
Tabela 2 Liczba ludności	6
Wykres 1 Liczba mieszkańców Grzymalina w latach 2008 – 2012	7
Tabela 3 Statystyka stałych mieszkańców według wieku i płci dla wsi Grzymalin	7
Zdjęcie 1 Grzymalin (Langenwaldau) piekarnia, zajazd, kościół z plebanią, poczta 1900-1915	11
Mapa 2 Wycinek graficzny ze studium uwarunkowań	12
Zdjęcie 2 Jeden ze stawów w Grzymalinie	13
Tabela 4 Wykaz zabytków na terenie miejscowości Grzymalin	14
Zdjęcie 3 Kościół pw. Matki Bożej Szkaplerznej	15
Zdjęcie 4 Pomnik ku czci poległych w I wojnie światowej	16
Zdjęcie 5 Pomnik poświęcony żołnierzom 7 Dywizji Piechoty II Armii Wojska Polskiego	16
Zdjęcie 6 Boisko sportowe	16
Tabela 5 Struktura wykorzystania gruntów w Grzymalinie	19
Tabela 6 Klasy bonitacyjne gruntów ornych w Grzymalinie	19
Tabela 7 Analiza SWOT	22
Tabela 8 Opis planowanych zadań inwestycyjnych i przedsięwzięć aktywizujących społeczność lokalną	23